ס: האומר פרק שלישי קידושין

איכא בינייהו שנתקרע הגט או שנאבד. ולא רצה לשנויי מיכח ביינייהו דפסטה יהיה וקבלה קידושין מאחר כדלעיל דא"כ היה צריך לומר דלרב הונא צריכה גט משני ולרב יהודה אינה צריכה גט משני והא ליתא דהא אפילו לרב יהודה נמי צריכה גט מספק[א] (כדפר"י) פרק מי שאחזו (גיטין עד.[ב]) לכשתתן דמגורשת ואינה מגורשת עד שתתן ולעיל נמי גבי קידושין לא מצי לשנויי מיכח ביינייהו שנתכדו הקידושין שנתן לה בשעת קידושין כדמשני הכא גבי גיטין שנתכד הגט והכי נפרש לעיל לרב הונא הוא קידושין ולרב יהודה לא הוו קידושין דהא לכ"ע אפילו נתאכלו המעות הוו קידושין כיון דבתורת קידושין יהביינהו כדאמרינן בפרקין (לעיל דף נט.) האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר ל' יום מקודשת אפילו נתאכלו המעות[ג]: **אבל** רב"ע **תנאה הוי.** פירוש ואפילו מ"ק מודה שאם פירש ע"מ שתתני לי או ליורשיי שאפי' מת נותנת ליורשים ופטורה מן החליצה דהוה ליה גיטא למפרע משקבלתו ותיובתא דרב יהודה דאמר לעיל לכשתתן דלדידיה לא הוי גט דהא לכי יהבה ליה הוי גיטא והשתא מיהא לא הוי גיטא דאין גט לאחר מיתה ואם תאמר מאי מקשה לרב יהודה דלמא דכ"ע סברי לי ואפילו ליורשיי ובהא פליגי[ד] בין מ"ק לרשב"ג דמ"ק סבר כרב יהודה דאמר לכשתתן ולא הוי גט ורשב"ג סבר כרב הונא ומש"ה קאמר דנותנת ליורשים שהגט חל עליה למפרע וי"ל דמשמע ליה לגמרא דהלשון דקאמר לא נתנה זקוקה ליבם ר"ל דממילא מיהא מגורשת מספק למפרע כדפרשתי לעיל לכשתתן מגורשת ואינה מגורשת עד שתתן וא"כ הוי ספיקא של אשת איש שלא במקום מצוה שהרי אם תתנה לאחד מן הקרובים[ה] מגורשת מספק למפרע ואם כן כיון דספיקא הוא תולה ולא מתיימת ומהכא הוי ליה לאיה למאי דפריסנא לעיל לרב יהודה דאמר לכשתתן הוי גט ואינו גט עד שתתן דאם לא כן ליתני הכא[ו] נמי דקאי כמ"ק:

ה"ג

מאי בינייהו. על כרחיך לרב הונא נמי אסורה ליבמה עד שתתן שמא לא יתקיים התנאי וגט בטל ובנייה ממזרים: **דלקרובה אחי.** ומיהר לקרבה אליו וגמר קידושין בפרוטה שנתן לה: **אימא מודה ליה לרב יהודה.** דלא גמר למיהוי גיטא עד שתתן אולי יתפייסו בינתיים שאין אדם ממהר לרחק את אשתו: **כהך קאמר רב הונא.** דמגורשת מיד לא חשש הבעל לעכב גירושיה עד שיקבל המעות משום דלא כסיף ליה למתבע לה: **אימא מודה ליה לרב יהודה.** שהרי לא מתלית בקידושיה עד שיתן: **שנתקרע.** קודם שנתנה: **נתנה.** קודם שמת: **אכל לכ"ע מגאה הוי.** ואפילו מ"ק מודה שאם פירש על מנת שתתן לי או ליורשיי שאפילו מת [ז]נותנה ליורשיו ופטורה מן החליצה דהוה ליה גט למפרע משקבלתו: **לאומר מעכשיו.** ע"מ כך וכך דמי: **כי סלקי לכפס.** כשעליתי לארץ ישראל: **לא נחלקו.** כלומר לא מספקא להו לרבנן אי מגאה אי חזרה אלא במתיום ולאחר מיתה: **והכניס.** בעיומתא: **פשיטא.** דאם לא נתן לה נתון לי אינה מקודשת: **ואם מגאה הוא.** ולא קפדה אמלטים יום אלא לזרויה בעלמא קאמרה: **ויש לו.** משמע שיש עדים שיש לו הא לאו הכי אינה מקודשת ומותרת לאחר ואמאי[ח] ניתום שמא יש לו: **קידושי ודאי הוו.** אם אנו יודעים שיש לו ופקא מינה שאם בא אחר וקידשה אינה מקודשת וכי לא ידעינן חיישינן שמא יש לו ואינה מותרת לאחר ומיהו צריכה גט מן הסני דשמא לא היו הראשונים קידושין: **לא נחלוקה זו אלא לראות משלו.** לפיכך אם הראה על השלחן שלפניו והוא שולחני והמעות אינם שלו אינה מקודשת: **בעיסקא.** למחצית שכר היו לפניו על שולחנו להלוף ולהשתכר: **מתני' כיס כור.** מקום הראוי לזרוע לי סאין. וחשבינן לכל סאתים מאה על חמשים כחצי המשקל[ט] חמשים על חמשים לבית סאה ובית כור אלף וח"ק אורך על ג' רוחב ואם אתה מרבעו [י]חמלאתו חמשים ושבעים [יא] ושלשה וה' טפחים על מאתים ושבעים ושלשה וה' טפחים ועוד דבר מועט: **ואם הראה בבקעה.** הרי לך בקעה גדולה וכה כמה בתי כורין ואין אחד מהן שלו: **גמ' וזוי הוא דעכידי אינשי דמצנעי.** והתם הוא דחזינא לי יש לו הוו קידושי ודאי לא חזינא הוו קידושי ספק: **אכל ארעא.** אי לא יודעינן דיש לו אפילו קידושי ספק לכי אכל דמגלו לאית לה ארעא קלא אית ליה דמ"ל מדמצנעה גבי הדדי לימנרא דארעא כי זוזי מה אתם יש לו ודאי אין לו ספק אף קרקע יש לו ודאי אין לו ספק: **מאי נפק ליך מינה.** אם רחוק הוא אצא ערמתא ומייתינא התנאה לגיתי: **בדיספורא.** אריסות:

מאי בינייהו איכא בינייהו שנתקרע הגט או שאבד לרב הונא הוי גט לרב יהודה לא הוי גט וצריכא דאי אשמעינן גבי קידושין בהא קאמר רב הונא משום דלקרובה קאתי אבל גירושין דלרחקה קאתי אימא מודי ליה לרב יהודה ואי איתמר בהך בהך קאמר רב הונא משום דאיהו לא כסיף ליה למתבעה אבל הכא דאיהי[ט] כסיפא לה למיתבעיה אימא מודי ליה לרב יהודה צריכא מיתיבי[יא] הרי זה גיטך ע"מ שתתני לי מאתים זוז אע"פ שנתקרע הגט או שאבד הרי זו מגורשת לאחר לא תנשא עד שתתן ועוד תניא[יב] אמר לה[יג] הרי זה גיטך ע"מ שתתני לי מאתים זוז ומת ולא נתנה אין זקוקה ליבם לא נתנה זקוקה ליבם רשב"ג אומר נותנת לאחיו או לאביו או לאחד מן הקרובים עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר לי ולא ליורשיי ומר סבר אפי' ליורשיי דכולי עלמא מיהא תנאה הוי תיובתא דרב יהודה אמר לך רב יהודה הא מני רבי היא[יד] דאמר רב הונא אמר רבי כל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי ופליגי רבנן עליה ואנא דאמרי כרבנן גופא אמר רב הונא אמר רבי כל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי אמר רבי זירא כי הוינן בבבל הוה אמרינן הא דאמר רב הונא אמר רבי כל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי פליגי רבנן עליה כי[טו] סלקי להתם אשכחיה לרבי אסי דיתיב וקאמר לה משמיה דרבי יוחנן הכל מודים באומר על מנת כאומר מעכשיו דמי לא נחלקו אלא מהיום ולאחר מיתה[טז] והתניא מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט דברי חכמים רבי אומר כזה גט ולרב יהודה דאמר בעל מנת נמי פליגי אדמיפלגי במהיום ולאחר מיתה ניפלגי בעל מנת להודיעך כח דרבי דמהיום ולאחר מיתה נמי הרי זה גט וניפלגי בעל מנת להודיעך כח דרבנן[יז] כח דהיתירא עדיף: על מנת שאתן לך מכאן וכו': פשיטא מהו דתימא לאו תנאה הוא ולזרוזיה קאמר קמ"ל: על מנת שיש לי מאתים זוז וכו': וניחוש שמא יש לו ועוד תניא[יח] חיישינן שמא יש לו[יט] לא קשיא הא בקידושי ודאי הא בקידושי ספק: ע"מ שאראך מאתים זוז וכו': תנא[כ] לא נתכונה אלא לראות משלו: ואם הראה לה על השלחן אינה מקודשת: פשיטא[כא] לא צריכא דאע"ג דנקט דמי בעיסקא: **מתני'** [כב]על מנת שיש לי בית כור עפר הרי זו מקודשת ויש לו[כג] על מנת שיש לי במקום פלוני אם יש לו באותו מקום מקודשת ואם לאו אינה מקודשת[כד] על מנת שאראך בית כור עפר הרי זו מקודשת ויראנה ואם הראה בבקעה אינה מקודשת: **גמ'** וניחוש שמא יש לו ועוד תניא[כה] חיישינן שמא יש לו ה"ל"ק הא בקידושי ודאי הא בקידושי ספק למה לי למיתנא גבי ארעא ולמה לי למיתנא גבי זוזי משום דעבידי אינשי דמצנעי אבל ארעא אימא אי דאית ליה ארעא קלא אית ליה קמ"ל: על מנת שיש לי במקום פלוני אם יש לו וכו': פשיטא מהו דתימא אמר לה מאי נפקא לך מינה אנא טרחנא ומייתינא קמשמע לן: על מנת שאראך בית כור עפר: תאנא[כו] לא נתכוונה זו אלא לראות משלו: ואם הראה בבקעה אינה מקודשת: פשיטא[כז] לא צריכא דנקיט בדיסתורא גבי הקדש תנן המקדיש

מסורת הש"ס

א) [מרי פ"מ מהל' גירושין ה"ל טוש"ע אה"ע סי' קמג סעי' כ]:
ב) ב מרי פ"מ מהל' גירושין הלכ"ב סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמג סעיף ג:
ג) ח ג מרי פ"ז מהל' אישות הלכה כ סמג עשין מח ט"ש"ע אה"ע סי' לח סעיף יד:
ד) כט ד מרי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעי' יח:
ה) ל ה מרי' שם הלכה כ טוש"ע שם סעיף יט:
ו) לא ו מרי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף כ:
ז) לב ז מרי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף כא:
ח) ל: ח מרי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעי' יט:
ט) לד ט מרי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף כא:

מוסף תוספות

א דלרי' יהודה מספקא ליה ב"אומר ע"מ אי כמעכשיו דמי. ת"ס: גישין עד: ד"ה א"מיפלגי. ב ומאי טעמא גבי ג"ג בעינן שיהא בעין וגבי קידושין לא בעינן שיהא בעין ר"דושין מידי דאית לאישה הוא בגוויהו ניהנו ומכי יב"בעינהו ניחליה כבר נהנית כ"ם שהיא ראשית לעשות כ"ן רצונה אבל גט דלאו מידי ד"ר הנאה הוא אם הגט ה"וטרה אינו בעין בעת שהיא מ"גרשת אינו כלום. תוס' ר"י ר. ג. בתוס' הרא"ש כתוב: דמצי ליבמה.

תוס' ר"י הזקן

נר"קרע הגט. כשנתנה המאתים זו לרב הונא הוי גט משעה ר"א שונה ומגורשת, לרב יהודה לי' הוי גט עד השתא ואינה מ"ירשת דליכא גט. לא תנשא. דר"למא לא תקיים תנאה ונ"צא גט בטל ובניה ממזרין. תנאה הוי. דאי אמר לה על מנ' שתתנם לי וליורשיי אפילו רב"ן מודי דנותנת לאחר מיתה דג"נ גורשת היא משעה ר"א שונה. כאומר מעכשיו. וכ"שעת נתינה חלו הקידושין א"ר הנירושין. הכל מודים. כ"ר"מר אפילו רבנן פשיטא לר' דכמעכשיו דמי. לא נר"לקו. עליה דרבי דליהוי סב"ק מאי הוי ולרבנן מספקא לר' אי תנאה או חזרה הוי וכ"ועכשיו. והא תניא. בג"ותה. כתו דרבי. דקאמר אן מהיום ולאחר מיתה הוי גט אינה מקודשת. דעל מנת תנ"זה הוי וכמעכשיו הוא ש"ון צריך לכפול תנאו. ויש לי משמע שיש לו הויא מ"ידשת ודאי, ואם בא אחר וקידשה אינה מקודשת לשני. אב"ל כי ליכא עדים שיש לו הו"א מקודשת מספק שמא יש לו. ואע"ג דאיהו אסר שאין לו וכ"כ הרי"ם פ"ז (ה"ג), וא"ז בא אחר וקדשה תנא"ג: דמזה. על השלחן. שהיה שי"לחני והראה לה מעות ש"ינם שלו שלא נתכוונה אה"ג להראותה מעות שלו. בע"סקא. למחצית שכר היו לפ"יו על שלחנו להתלוף ול' שתכר. מתני'. בית כור. מ"ים הראוי לזרוע לי' סאין. וב"ז סאתים הוא ע' אמה ר"ש ריים על ע' אמה ר"ש ריים אי (ע"ז) (ק"ן) אמה על (ע"ז) (נ"ן) אמ"ר כחצי המשכן והכל עו"ה לחשבון אחד. [ט] **נמ'.** חיישינן. ואע"ג דאמר אין לו. וכן פי' הר"ם[ט] למתני' הכי יש לו הוו קידושי ודאי וכי אין ידוע הו קידושי ספק. (על) במקום פלוני. איכא כ"ד ראבית כור עפר לחודיה קא מהדר. אבל מאתים זוז לא אכפת לן שהרי יכול לו ליאן לכל מקום שירצה. וכן נראה מפי' ר"ש שפירש אנא טרחנא ומייתינא התבואה. הרי"ם ז"ל (אישות פ"ז ה"ג, ע"י"ש) מי"ש דאמעות נמי קאי התנאי הוא ולא נתקיים התנאי ואינה מקודשת. וכן הוא בתוספתא (קידושין פ"ג ה"ה). [ומה] שכתב הו"ם שאעפ"י שאמר כולו במקום פלוני חיישינן שמא יש לו ולא כן נראה מהתוספתא, וצ"ע. תוספתא מקודשת מספק**.

בבקעה. שיש שם כמה כורין ואין אחד מהן משלו. בדיסתורא. אריסות.

* א לי צ"ל דלהוי ספק כי אם במהיום ולאחר מיתה דלרבנן מספקא וכו' אי חזרה הוי אבל בע"מ הוי כמעכשיו (ד"ר).
** ינו מוכן ואולי צ"ל ואפשר דהתוספתא ר"ל דאיהו מקודשת ודאי אבל משודשת מספק (ר"ר).

מכלל דבעל מנת מידו (שם). מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט. מספקא לן אי מגאה הוי, מהיום אם תמות, וכיון שמת מתקיים התנאי ונמצא סיגא גט משמע מתיתו, אי מאה הוי. שחוי כי ממתי דאמר מהיום ולאחר מיתה יצא גט ואינו כלום, דכשלמא גבי מתנה אינא לאמר נופא מהיום ופירא לאחר מיתה, אבל כגון ליכא לאמר הכי, ואי משום תנאה הוא ליה לאמר מהיום אם תמות אינה מקודשת הוה ליה לאמר ולרבי דלאי מגאה הוי (שם). ודתניא. כיומתא, דמשמע מינה מדמצנעינהו לאפלגוי נהא מהיום אם מתי (שם עב.). הלכך הי ספק מגוכסת, ואם שמעה יהא הקבלה קידושין מאחר לריכה נגו מצמיכה (רשב"ם ב"מ קלו.). כח דהיתירא עדיף. טיב לי להסמיעה כח דברי המתיר, שהוא סותך על שמועתו ואינו יודע להתיר, אבל כח האוסרין אינה ראיה. שהכל יכולין להחמיר ואפילו בדבר המותר (ביצה ב:).

מסורת הש"ס

ט) [לעיל מז.], כ) גיטין עד. תוספתא דגיטין פ"ה ה"ט, ל) ג"ז שם, ד) לעיל מ. [ע"ש] ע"ז לו. [ע"ש] גיטין עד. עה: עז., ה) [כסת"י: כי פליקת לתתם לאשתתתה לרב אסי], ו) לעיל נט., ז) [כרסת מ. וכ"ר], ח) תוספתא דקידושין פ"ג ה"ה, ט) גם זה שם ה"ו, י) ג"ז שם, כ) גם זה שם, ל) [כדפר"ר: מתני'], וכ"ל מתנתן], מ) [כרש"י שבריר"ף: ומרוך לפר' כי לא יודעינן אם יש לו מיום שמת יש לו ולא מגיהנה לומר בלא לאחר], נ) [מתיב מ. ומיין מירוכין כג ע"ב], ס) ע' בסוף הספר דף ס"ב, ע) ניכסת רש"ל ורש"ל בדם והא דאמרינן [ובכדפ"ר כדמ"ל], פ) [וכם ד"ה מגמשלגין], צ) [ריבן' יש לחתוך. רש"ב], ק) [כדפר"ר טפף תפא], ר) [ר"מר' מלאה לחתוך. רש"ב], ש) [יתכן דיש לחוסיף: לתפרנא], ת) [מרוכין כג ע"ב], א) [כרוכים התמיות], ב) [יתכן לל"ל: שמתר לה ע"מ שיש לי בסמוקים].

גליון הש"ס

מתני' ע"מ שיש לי בית כור עפ"ר. עיין ב"כ דף מד ע"ב תוי"ט דלא ידע"נ:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בית כור וכו' מתאלתו מאתים וכמעט ושלש אמה וחצי אמה ושני שפחים על מאתים ושבעים ושלש אמה וחצי אמה ושני כפחים ושד דבר מעטו ב"כ והכרר מעטו הוא פחות מאלי רוחב אצבע ויחר על אלים עיין בפרפ"ש ד"ים בית כור וגם לשם יש טשת סופר והבתתיו כלאחר בפ"ד ע"ש:

מוסף רש"י

לרב יהודה לא הוי גט. דלכשתתן כבר אזל ליה גיטא (גיטין עד.). דלקרובה קאתי. הילכך מעכשיו קאמר לה משמה שתפך בה (שם). דלרחקה קאתי. ומשמתא בקידושי הוא מגרשה הילכך לכשתתן קאמר ובקבר אתכבי ובכי מפיסנא לה (שם). לא כסיף ליה למתבעה. משוטיי הלכך לא צריך ליה למתלי ניטל כתנן מטת ומעכשיו קאמר לה (שם). לאחר לא תנשא עד שתתן. דדילמא לא יהבה ומתגה גט בטל (שם). נתנה. לפני מותו. אינה זקוקה ליבם. ולא סני לה ליתן ליורשים (שם). ומר סבר. ר"מ, אפילו ליורשיי. לי משמע דפיל ליורשים כשאינו (שם). מיהא תנאה הוי. ולא תלה הגט בשעת מתן מעות, דלא לכשתתן קאמר ומי נמי לי' דפיל ליורשי משמע. מיהו הוה ליה גט לאחר מיתה (שם). באומר מעכשיו דמי. דה"ק מעכשיו יהא גט ע"מ שתקיימני המתלי (שם). לא נחלקו אלא מהיום ולאחר מיתה. דרבנן מספקא להו אי תנאה הוי אי חזרה הוי ולרבי דלאי מגאה הוי (שם). ודתניא. כיומתא, דמשמע מינה מדמצנעינהו לאפלגוי נהא מהיום אם תמות, וכיון שמת מתקיים התנאי ונמצא סיגא גט משמע מתיתו, אי מאה הוי. שחוי כי ממתי דאמר מהיום ולאחר מיתה יצא גט ואינו כלום, דכשלמא גבי מתנה אינא לאמר נופא מהיום ופירא לאחר מיתה, אבל כגון ליכא לאמר הכי, ואי משום תנאה הוא ליה לאמר מהיום אם תמות אינה מקודשת הוה ליה לאמר ולרבי דלאי מגאה הוי (שם). ודתניא. כיומתא, דמשמע מינה מדמצנעינהו לאפלגוי נהא מהיום אם מתי (שם עב.). הלכך הי ספק מגוכסת, ואם שמעה יהא הקבלה קידושין מאחר לריכה נגו מצמיכה (רשב"ם ב"מ קלו.). כח דהיתירא עדיף. טיב לי להסמיעה כח דברי המתיר, שהוא סותך על שמועתו ואינו יודע להתיר, אבל כח האוסרין אינה ראיה. שהכל יכולין להחמיר ואפילו בדבר המותר (ביצה ב:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com